

El Treball amb Suport a Europa

Ferran Bellver Silván,
vicepresident de l'EUSE i
president de la Fundación EMPLEA

El *Treball amb Suport* és una realitat a Europa des de finals de la dècada dels 80. Va ser en 1993 quan es va constituir a Rotterdam l'organització paraigua d'aquest corrent al nostre continent: *l'European Union of Supported Employment* (EUSE) -síntoma de la necessitat que sentien en aquell moment les organitzacions capdavanteres en diferents països d'unir-se a nivell supranacional- i, un any després, en 1994, es va organitzar a la mateixa ciutat dels Països Baixos el I Congrés Europeu de Treball amb Suport.

L'EUSE promotora de l'ocupació integrada

Des de la seva creació, l'EUSE ha continuat viva i activa, exercint el seu paper de promotora de l'ocupació integrada i sent un referent europeu del moviment internacional del *Treball amb Suport*. Aquesta organització està formada per representants de 20 països¹, que són activistes europeus units i compromesos en la defensa i el foment d'aquest sistema d'integració laboral en el mercat ordinari de treball. De les actuacions promogudes per l'EUSE es poden destacar les següents:

¹ En 2013 han sol·licitat la incorporació a l'EUSE més països, entre ells: Bèlgica, Bulgària, França i Polònia.

1. Cada dos anys s'ha mantingut fidel a la seva cita internacional i organitza un congrés europeu sobre la matèria, tot i que amb el pas del temps ha esdevingut un congrés d'àmbit mundial.
2. Anualment, el Consell de Direcció de l'EUSE es reuneix diverses vegades per dur endavant el seu pla d'acció.
3. Ha llançat el seu programa de "borses de viatge" per a l'intercanvi de coneixements i bones pràctiques entre professionals de diferents països europeus.
4. L'EUSE augmenta la seva presència i influència en institucions internacionals i, sobretot, davant els organismes de la Unió Europea a Brussel·les.
5. Fruits destacats del pla d'acció i del treball de l'EUSE han estat el document sobre els Estàndards de Qualitat del *Treball amb Suport* (EUSE, 2005), que fixa els indicadors d'una bona praxi del *Treball amb suport*, i la Caixa d'Eines (EUSE, 2010), que fixa la posició de l'EUSE respecte als elements essencials del model i ofereix unes guies pràctiques per a una aplicació correcta del *Treball amb Suport* en cadascuna de les fases.

L'EUSE organització de referència

Es pot afirmar, sense por a equivocar-se, que l'EUSE és una organització positiva i que les seves actuacions han afavorit la implantació i el desenvolupament del *Treball amb Suport* i que, des de la seva fundació, ha fet coses importants en aquest camp social, que li han merescut ser una organització de referència:

- a) Ha fixat la definició d'aquest sistema d'inclusió laboral com "*Donar suport a les persones amb discapacitat i a d'altres col·lectius en desavantatge per aconseguir i mantenir una ocupació remunerada en el mercat laboral obert*", EUSE (2005), i ha definit el procés d'aplicació a través de les següents fases:

Compromís amb el client

*

Perfil professional

*

Recerca de feina

*

Compromís amb l'empresari

*

Suport dins i fora de l'entorn laboral

- b) Ha contribuït amb les dues publicacions esmentades -produïdes sota les presidències dels experts Monica Wilson i Michael Evans- a tirar endavant el seu full de ruta per professionalitzar i consolidar el *Treball amb Suport* a Europa, com a única fórmula coneguda que ajuda a

- aconseguir la integració de les persones amb discapacitat i amb especials dificultats en el mercat ordinari de treball.
- c) Ha aconseguit donar cohesió al moviment europeu del *Treball amb Suport*, cosa molt meritòria davant la gran diversitat d'enfocaments, legislacions i sistemes de finançament existents al nostre continent.
 - d) Ha practicat l'ajuda mútua entre països de l'entorn europeu i d'altres continents, que es troben en estadis diferents de desenvolupament, per difondre i assessorar en la correcta aplicació del model.
 - e) Ha influït lentament a Brussel·les i en els diferents organismes de la Unió Europea i del Consell d'Europa, fins a aconseguir que en les directrius i documents oficials s'adopti el terme "*supported employment*" com el referent de la fórmula que millor defensa el dret de les persones amb discapacitat i amb especials dificultats a integrar-se com els altres ciutadans en el mercat regular de treball.

Deures encara pendents de l'EUSE

Fent autocrítica, però, es pot dir que l'EUSE ha deixat de fer algunes coses essencials en aquests vint anys d'existència, que expliquen, en part, la situació actual de debilitat en què encara es troba el *Treball amb Suport* a Europa, a jutjar pel finançament pobre amb què compta aquesta línia d'ocupació integrada, en comparació amb la ingent quantitat de diners que els Estats europeus dediquen al treball protegit.

Es poden resumir en tres les coses que l'EUSE ha deixat de fer fins ara:

- Establir un sistema europeu de recollida d'informació per impulsar la recerca
La recollida de dades fiables i fefaents que informin sobre la dimensió real del treball amb suport a Europa i de la seva evolució és una mancança ostensible que influeix negativament en l'expansió i consolidació del sistema al nostre continent. Aquesta mancança es va posar de manifest ja en el primer estudi seriós que es va dur a terme a Europa (Jordán d'Urríes et al., 2007) amb la intenció d'obtenir les dades que reflectissin la realitat, però malauradament els seus autors no van obtenir en aquell moment resposta de molts dels països integrants de l'EUSE, la qual cosa confirma l'existència d'un problema, encara sense resoldre, i que, amb la seva solució, s'estimularà no només el desenvolupament de l'ocupació integrada, sinó també la promoció de la investigació de aquest sistema a tot Europa.
- L'acostament a les organitzacions empresarials europees.
Aquesta és una altra de les assignatures pendents de l'EUSE, més preocupada fins ara a establir vincles amb organitzacions europees del tercer sector. Està clar que el *Treball amb Suport* es mou exclusivament en el mercat ordinari de treball i que, per tant, la tan anhelada integració laboral de les persones amb discapacitat i amb especials dificultats, no arribarà a ser mai una realitat generalitzada sense els empresaris del mercat obert. En conseqüència, l'EUSE s'ha d'acostar decididament a les organitzacions empresarials europees per associar-se amb elles i cooperar

conjuntament en la pràctica i en la difusió d'aquest mètode arreu, ja que encara és molt desconegut entre els empresaris.

- Promoure l'avanç legislatiu en els Estats membres i assegurar el finançament del Treball amb Suport.

És evident que l'EUSE ha influït poc o res en aquest terreny tan essencial en els seus 20 anys d'història, més preocupada per l'ortodòxia del model i per la seva aplicació correcta, que per aconseguir canvis legislatius i finançament per al sistema i, per això, potser, hem de lamentar la situació actual de debilitat en què es troba el *Treball amb Suport* en la majoria dels països europeus. De fet, es donen grans diferències de suport legislatiu i financer d'aquest sistema entre els diferents estats europeus: mentre que per a alguns constitueix una línia de serveis ben definida, elegible i finançada per l'Estat central, per a d'altres és una línia relegada a convocatòries de subvencions graciabls o, en el pitjor dels casos, és una línia encara inexistente. Davant aquesta situació, es fa del tot imprescindible que l'EUSE actuï per promoure els canvis legislatius necessaris en els diferents estats per consolidar el *Treball amb Suport* en el futur.

Bufen vents favorables per al Treball amb Suport a Europa

Encara que pugui semblar paradoxal aquesta afirmació en els temps actuals, estic convençut que molts dels fets que s'han produït darrerament van en la direcció favorable que pot donar un impuls notable a l'ocupació integrada amb suport. Els organismes internacionals i les més altes instàncies europees produeixen tractats i documents que propugnen obertament els valors de la inclusió sense discriminació, que vol dir, prestant a cada persona els serveis de suport que necessita per ser ciutadà com els altres, i això és precisament el que fa el *Treball amb Suport*.

Per citar alguns dels fets que afavoreixen l'ocupació integrada es pot destacar en primer lloc la Convenció Internacional de l'ONU sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (ONU, 2006), que en diferents articles expressa clarament que la integració ha de ser en un mercat obert, inclusiu i accessible, i que per no ser discriminades les persones han de rebre els suports que necessiten. En aquesta direcció estan obligats a actuar els estats que, com Espanya, han ratificat aquesta Convenció.

L'Estratègia Europea sobre Discapacitat de la Comissió Europea insisteix igualment en la prioritat que s'han de fixar els Estats membres de promoure activament la integració laboral de les persones amb discapacitat en el mercat ordinari de treball: "fer els llocs de treball més accessibles, donar suport a la formació en el lloc de treball i augmentar l'accés al mercat de treball obert per a les persones amb discapacitat que estan en ocupació protegida. Ja que moltes persones amb discapacitat necessiten assistència, hi ha una necessitat creixent de cuidadors i proveïdors de serveis" (Comissió Europea, 2010).

Com a dada significativa es pot destacar la convocatòria que va fer la Comissió Europea d'un concurs públic per a fer un estudi el 2010 sobre la situació del *Treball amb Suport* en els Estats de la Unió i als països de l'EFTA-EEA, símptoma molt clar de l'interès creixent que aquesta línia d'inclusió laboral ha despertat en les institucions de la Unió. Aquest estudi ja publicat presenta

exemples concrets de bones pràctiques de *Treball amb Suport* a Àustria, Espanya, Gran Bretanya, Irlanda, Noruega i República Txeca, i proposa a la Comissió Europea algunes recomanacions molt interessants per a prioritzar aquesta línia d'intervenció en el futur (Unió Europea, 2011).

Referències

Comissió Europea, 2010: L'Estratègia Europea sobre Discapacitat 2010-2020 http://ec.europa.eu/justice/discrimination/disabilities/disability-strategy/index_en.htm.

European Union of Supported Employment, 2005: Full informatiu i model de qualitat, <http://www.euse.org/resources/publications/>.

European Union of Supported Employment, 2010: Caja de Herramientas para la práctica del Empleo con Apoyo. Traducció de la Fundación EMPLEA. <http://fundacionemplea.org/publicaciones>.

Jordán d' Urríes, F. B., Beyer, S., Verdugo, M. A. (2007): Estudio comparativo sobre la situación del Empleo con Apoyo en Europa. INICO: Universidad de Salamanca, <http://sid.usal.es/idocs/>.

ONU, 2006: Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.

Unió Europea, 2011: Compendium of good practice. Supported Employment for people with disabilities in the EU and EFTA- EEA.

Setembre 2013